

Els nostres compositors - Retrats

Jaume Bonaterra

En una recolzada en forma de cul de sac de l'Alt Empordà s'hi troba Vilajuïga. Jo hi he anat, en un dia clar i esmotxat del març marçot, quan verolen els brots dels arbres i la clapa verda dels camps és una pròdiga anunciació de les messes rosses del juny. Ni un esquitx d'aire. Voluptuositat líquida i felina impregnada de mentol. En un vern esmanyocat i bonyegut s'hi arredossa un corb negre, —una taca de quitrà flotant— estarrufat i ull viu, que gruny roncament esquerdat i deixa un rastre amarg en la polpa inefable de la quietud.

Una llesca de sol amoixa les pedres seculars de la muntanya de Roda. Ara hi pasturen uns bous peresosos i vacillants; hi ressonen unes esqueselles lentes... Tot un crom de bucolisme ranci i rude. Jo m'enfonso en aquesta avidesa contemplativa. Els ulls embotornats prenen una fixesa flonja i lassa, i es tornen més oblics més còncics... Què penso? La ment divaga. Enllà al llom d'un marge, corbada hi ha un brot de famella camperola, espigada, esveradissa i tendre, que cull uns espàrrecs secardins i una faldada d'olives llantioses.

La terra, fecundada, reventa. Es el miracle de la germinació. Aquests ametllers, al ras de l'aspra, empolsats de color i de mistura, són les flames vives que esquinsen la nua virginitat de la crosta endurida, desoladament hivernal.

— — —

Un poble: Vilajuïga. Una cama a la serpentina dels pujols i una galta al coixí tou de la plana. La llum fina i àcida li ha torrat la faç, com un llibre vell enquadrnat amb pergamí i relligat amb cuir. A les vessants dels pujols, ça i enllà, un paisatge apocalíptic: ceps morats, suc de la verema. Aprop, un pit madur, de pedra llisa i pelada, gris com el plomissall d'una perdiu, llepat per l'aigua fressada dels rierols escorrancats, penya-segats i xaragalls argilosos —rojoj fluixa de sang de nap—, i al bell cim, trossos de pedra bèllica, marlets escapsats cavorques clivelades, sargantanes i llangardaixos macilents i cendrosos, silenci